

Forskningsstrategi for utenriktstjenesten og Norad

2017–2024

Utenriksdepartementet

Norad

Innhold

Forord.....	5
Målsetting	6
FoU-begrepet.....	6
Sektoransvaret.....	7
Prinsipper	8
Bevilgninger til FoU.....	9
Regjeringens langtidsplan for forskning 2015-2024.....	11
Et utvalg aktører.....	11
Satsingsområder	13
Sikkerhetspolitikk, nordområdene og Russland	13
Asia.....	14
Europa	16
Utvikling og bistand	17
Noen aktuelle virkemidler	20
Egne notater	22

Forord

Norsk utenriks-, sikkerhets- og utviklingspolitikk skal være basert på kunnskap, og vi må kontinuerlig være i stand til å justere politikken i takt med de omfattende endringene som skjer i verden. Verdiene våre ligger fast, men politiske veivalg og handlinger må tilpasses de reelle utfordringer vi møter.

Utenrikstjenesten og Norad må derfor sikre god produksjon av forskningsbasert kunnskap innenfor våre ansvarsområder. Dette er også vårt sektoransvar for forskning og utvikling (FoU), i tråd med norsk forskningspolitikk.

Vi investerer i FoU for å bidra til at forskningsbasert kunnskap legger grunnlag for politikktutforming og beslutninger, for å bidra til langsiktig bygging av sterke norske forskningsmiljøer på våre sektorområder, og som et bidrag til den globale kunnskapsproduksjonen. Vi trenger bred og tverrfaglig kunnskap av høy kvalitet for å kunne ivareta norske interesser og nå globale mål, både i langsiktige prosesser og ved uforutsette hendelser. Forskningen skal bidra til innsikt som kan svare på relevante utfordringer.

Hensikten med denne strategien er å tydeliggjøre og målrette forskningsarbeidet i Utenriksdepartementet, ved utenriksstasjonene og i Norad. Strategien omhandler prinsipper, satsingsområder, virkemidler og aktører. Samarbeid mellom norske og utenlandske forskere er sentralt. Det er også viktig å sikre at forskningen kommuniseres godt, slik at kunnskapen når fram til oss og andre brukere til rett tid.

Strategien skal ligge til grunn for budsjettprioriteringer og bevilgninger. I tillegg er et formål med strategien å synliggjøre for forskningsmiljøene hvilke behov og prioriteringer vi har for FoU i utenriks-, sikkerhets- og utviklingspolitikken.

Målsetting

Norges forskningsinnsats på utenriks-, sikkerhets- og utviklingsområdet bidrar til å løse globale utfordringer og til en kunnskapsbasert politikk.

1. Styrket produksjon og formidling av relevant forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet, som kan bidra til å løse globale utfordringer.
2. Norske forskningsmiljøer har høy kompetanse på forskning innen utenriks-, sikkerhets- og utviklingsfeltet og samarbeider med ledende utenlandske forskere, og partnere i utviklingsland.
3. Relevant forskningsbasert kunnskap gjøres tilgjengelig for og tas i bruk av beslutningstakere.
4. Styrket forskningskapasitet i utviklingsland.

FoU-begrepet

Forskning og utvikling (FoU) er kreativt og systematisk arbeid for å produsere ny kunnskap (forskning) og for å finne nye anvendelser av eksisterende kunnskap (utvikling).

Sektoransvaret

Sektoransvaret innebærer at hvert departement har et ansvar for forskning innenfor sine fagområder, og slik bidra til regjeringens felles forskningspolitikk. Kunnskapsdepartementet har utformet en veileder hvor det framgår at departementene skal:

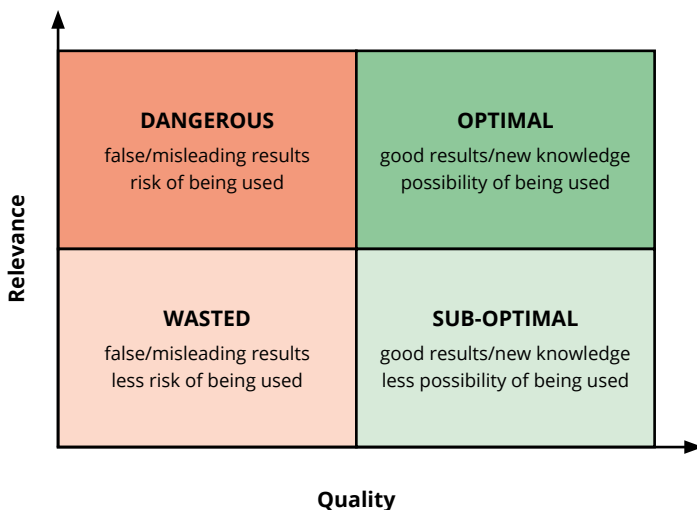
- Ha oversikt over sektorens kunnskapsbehov
- Systematisk vurdere forskning som virkemiddel for å nå sektorpolitiske mål
- Bidra til forskning og kompetansebygging for sektoren
- Sørge for forskning for politikkutforming og forvaltning
- Legge til rette for høy vitenskapelig kvalitet og relevans i forskningen
- Være bevisst på hvilken kanal som velges for forskningsfinansiering
- Samarbeide med andre departementer
- Følge opp internasjonalt forskningssamarbeid innenfor sektoren

Utenriksdepartementet har sektoransvar for fagområder knyttet til utenriks- og utviklingspolitikken. Dette innebærer bl.a. et nasjonalt ansvar for at det blir stilt midler til rådighet som sikrer kompetente norske kunnskapsmiljøer på fagområder som er viktige for norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Prinsipper

Følgende overordnede prinsipper gjelder for FoU-arbeid i utenriktjenesten og Norad:

- **Kvalitet:** Konkurransetsetting bidrar til høyere kvalitet. Det må settes krav til solid datagrunnlag, metode og systematisk tilnærming. Gjennomføringen av forskningen skal være uavhengig av politiske føringer. Kvalitet måles blant annet gjennom resultater knyttet til publisering samt sitering i fagfelleverderte tidsskrift og bøker.
- **Relevans:** Forskningen som finansieres av UD og Norad skal i hovedsak konsentreres om de viktigste overordnede prioritetene i norsk utenriks-, sikkerhets- og utviklingspolitikk. Samtidig skal forskningen være nyskapende, og det skal satses på områder der norsk forskningsinnsats kan ha en merverdi for den globale kunnskapsproduksjonen.
- **Både høy kvalitet og høy relevans er nødvendig:** Politikk og handling på grunnlag av forskning som har usikker kvalitet er risikabelt (se figur nedenfor).

- **Forskningsetikk:** All forskning må følge internasjonale forskningsetiske retningslinjer.
- **Langsiktighet:** Brede og langsiktige forskningssatsinger er nødvendig for å oppnå banebrytende forskning om globale utfordringer. Dette skaper samtidig solide forskningsmiljøer som kan bidra til å dekke kunnskapsbehov som oppstår når endringer skjer raskt og krever beslutninger på kort sikt.
- **Koordinering:** Ulike deler av utenriktjenesten og Norad har overlappende behov for kunnskap, og finansieringen av FoU er delt på ulike budsjettposter. Andre departementer har tilsvarende overlappende behov og ansvar. FoU-innsatsen blir mer effektiv gjennom god koordinering, samordning og samarbeid.
- **Kommunikasjon:** Kunnskapen som produseres gjennom forskningen skal gjøres tilgjengelig på en slik måte at den tas i bruk av personell i utenriktjenesten og Norad, samt andre interessegrupper og allmenheten. Det innebærer at et bredt spekter av kommunikasjonsvirkemidler tas i bruk – fra artikler i vitenskapelige tidsskrifter til profesjonell bruk av sosiale medier. Muntlig kommunikasjon er viktig, både i form av seminarer og gjennom jevnlig dialog mellom forskere og brukere av kunnskapen. Forskningsresultater bør publiseres internasjonalt og fortrinnsvis med åpen tilgang («open access»).

Bevilgninger til FoU

Utenriktjenesten og Norad gir betydelige bevilgninger til FoU, særlig over bistandsbudsjettet. Bevilgningene er fordelt på en lang rekke ulike poster og kapitler i budsjettet. I mange tilfeller kan det være en FoU-komponent innenfor et større bistandsprosjekt. Det er faglig ansvarlige enheter i utenriktjenesten og Norad som disponerer midler til FoU innenfor rammen av statsbudsjettet. Denne strategien skal blant annet bidra til at satsingen på forskning blir mer helhetlig, samlet og synlig.

For å sikre god konkurranseutsetting gjennom bred utlysning og vurdering av søknader utført av internasjonale fagpaneler og styrever, er det et mål å samle mer av midlene som går til langsiktig forskning i Forskningsrådets programmer. Innen utviklingspolitikken er det et særskilt mål å satse på forskning og kapasitetsstyrking for forskning i utviklingsland.

Forskning av betydning for utenriks- og utviklingspolitikken skjer ikke bare gjennom aktiviteter og prosjekter som finansieres innenfor UD/Norads bevilgninger. Forskningsrådet samordner bevilgninger fra flere bidragsytere (departementer, næringsliv) innenfor tematikk som har sektorovergripende interesse, f.eks. klima og fornybar energi. Mye av forskningen over bistandsbudsjettet går til aktører som også mottar støtte fra andre givere.

Sterke norske forskningsmiljøer er både et mål i seg selv og et virkemiddel for å produsere forskning. Selv om mye relevant forskning er tilgjengelig fra utenlandske kilder, er det viktig å sikre forskning som er forankret i norsk kontekst. FoU-innsatsen skal bidra til å styrke nasjonal kunnskapsberedskap, noe som forutsetter at premissene for forskningen ikke avgrenses til å handle om dagsaktuelle spørsmål og tema. Vi kan aldri vite sikkert hvilke utfordringer som ligger foran oss. Sterke norske kompetansemiljøer skaper nødvendig beredskap for uforutsette kunnskapsbehov.

Forskning for innovasjon og markedsadgang for norsk næringsliv er også relevant for utenriktjenesten, i samarbeid med blant andre NFD og Innovasjon Norge. Innenfor utviklingspolitikken står jobbskaping og næringsutvikling sentralt, sammen med blant annet helse og utdanning. Også her er innovasjon og teknologiforskning viktig for å oppnå resultater. Særlig utenriksstasjonene har en viktig rolle i å fremme Norge som et innovativt og kunnskapsbasert attraktivt land for investorer, grundere, forskere og studenter.

Regjeringens langtidsplan for forskning 2015-2024

Sentralt i norsk forskningspolitikk er langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024), som har følgende tre hovedmål:

1. Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
2. Løse store samfunnsutfordringer
3. Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Et utvalg aktører

Forskningsmidler forvaltes av UD, Norad og utenriksstasjonene. **Utenriksdepartementet** forvalter midler til FoU knyttet til utenriks- og sikkerhetspolitikken, og deler utviklingspolitikken. Forvaltningen er fordelt på mange seksjoner i departementet, og en rekke utenriksstasjoner forvalter også FoU-midler. Fagdirektør for forskning i UD samordner forskningsinnsatsen internt i UD, samt kontakten mellom utenriktjenesten og relevante forskningsmiljøer. **Norad** forvalter en betydelig del av bistandsmidlene til forskning på oppdrag fra UD, og gir råd om forskning til UD og utenriktjenesten. Dette ivaretas av flere av Norads fagseksjoner, inkludert en egen seksjon for forskning, innovasjon og høyere utdanning (FORSK).

Dette er noen av våre sentrale samarbeidspartnere:

Norges forskningsråd er regjeringens viktigste kanal for offentlig finansiering av forskning, og den viktigste forskningspolitiske rådgiveren for regjeringen og departementene. Forskningsrådet skaper møteplasser og ivaretar viktig koordinering på ulike tematiske satsingsområder.

Instituttsektoren utfører blant annet FoU, evalueringer og utredninger. De kan levere FoU-bidrag på direkte oppdrag fra utenriktjenesten og Norad, ofte der tidshorisonten er mer kortsiktig enn når Forskningsrådet lyser ut. Forskningsinstitutter som er godkjent av Forskningsrådet deltar også i konkurranse om midler derfra.

Universiteter og høyskoler i Norge utfører betydelig FoU med egne midler. De involveres også i forskningsprosjekter som lyses ut gjennom Forskningsrådet og gjennom programmer der de samarbeider med partnere i utviklingsland. Styrking av kapasiteten til universiteter og høyskoler i utviklingsland skjer både gjennom slikt samarbeid og gjennom egne programmer.

Utenlandske forskningsinstitusjoner og –organisasjoner. Forskning om internasjonale relasjoner og sikkerhetspolitikk er viktig for alle land, og det foreligger et betydelig kunnskapsgrunnlag fra utenlandske aktører som kan ha betydelig relevans for Norge. Det foregår utstrakt samarbeid mellom norske og utenlandske forskere. Utenriktjenesten og Norad kan også inngå samarbeid direkte med utenlandske aktører dersom dette er nødvendig for å nå viktige faglige mål. FoU-aktører i utviklingsland støttes direkte av Norad og utenriksstasjoner.

Kunnskapsdepartementet (KD) har overordnet ansvar for norsk forskningspolitikk og samordner innsatsen fra øvrige departementer. KD har også et hovedansvar for basisbevilgninger og finansiering av grunnforskning i Norge, samt norsk bidrag til EUs rammeprogram for forskning – Horisont 2020.

Satsingsområder

Strategien prioriterer FoU-satsing på fire overordnede områder:

1. Sikkerhetspolitikk, nordområdene og Russland
2. Asia
3. Europa
4. Utvikling og bistand

Disse er valgt fordi de representerer geografiske og tematiske fagområder hvor vi ser store endringer som har betydning for norske interesser og global evne til å nå FN's bærekraftsmål, og hvor vi forventer å ha tydeligst behov for ny innsikt basert på forskning i tiden som kommer. Ytterligere begrunnelse og spesifisering av prioriterte FoU-temaer følger nedenfor.

I likhet med Regjeringens langtidsplan for forskning (2015-2024), som skal revideres i 2018, åpnes det for justeringer av strategiens satsingsområder innenfor strategiens levetid.

Innenfor UD's og Norad ansvarsområder vil det alltid være overlapp og sammenheng mellom ulike tematiske og geografiske områder. Utfordringene er sammensatte og komplekse. I erkjennelsen av dette er det likevel hensiktsmessig å lage en praktisk oppdeling i satsingsområder. Det bidrar til å plassere faglig ansvar mer tydelig.

Utenriks- og utviklingspolitikken blir stadig tettere sammenvevd på ulike områder, og kan også henge nært sammen med sikkerhetspolitikk og innenrikspolitikk. Et eksempel kan være utfordringene knyttet til konflikt/sårbarhet/migrasjon. Et annet kan være helse/globalt epidemier/vaksiner.

Sikkerhetspolitikk, nordområdene og Russland

Sikkerhetspolitikken's hovedmål er å ivareta Norges suverenitet, territoriell integritet og politiske handlemåter. I en stadig mer globalisert verden er det også slik at konflikter i andre verdensdeler påvirker norsk sikkerhet. Likeledes vil endringene i de globale maktforholdene også få betydning for de sikkerhetspolitiske rammene Norge opererer innenfor. Det er viktig å forstå disse grunn-

leggende endringene og tilpasse politikk og virkemidler. Veivalgsmeldingen¹ redegjør for regjeringens politikk i møte med en mer utfordrende sikkerhetspolitisk situasjon. Den sikkerhetspolitiske situasjonen Norge befinner seg i, er alvorligere enn på lenge. Uforutsigbarhet er blitt betegnende for tiden vi lever i. Kjente størrelser er i endring. Samarbeid settes på prøve.

Kunnskap på strategisk viktige områder er en forutsetning for å bygge et solid fundament å fatte beslutninger på. Derfor er det viktig å oppfordre til forskning på de viktigste utenriks- og sikkerhetspolitiske prioriteringene. Norge har gjennom skiftende sikkerhetspolitiske forhold bevart sterke forskningsmiljøer på nordområdene og Russland. Som ledd i oppfølgingen av meldingen til Stortinget om veivalg i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk vil sentrale forskningsprogram på disse områdene videreføres. Forskningsrådet har en viktig rolle for å samordne forskningsinnsats som dekker de langsiktige kunnskapsbehovene.

Prioriteringer

- Globale sikkerhetsutfordringer²: terrorisme, organisert kriminalitet, piratvirksomhet og sikkerhetsutfordringer i det digitale rom.
- Transatlantisk samarbeid, NATO og europeisk sikkerhet
- Russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk
- Russisk innenrikspolitikk og økonomi
- Politisk utvikling, konflikter og sikkerhetspolitiske utfordringer i Eurasia
- Muligheter og utfordringer i nordområdene/Arktis, herunder havspørsmål i polområdene
- Sikkerhetspolitikk i nordområdene, herunder Asias interesse for Arktis

Asia

Asia øker sitt nærvær og innflytelse globalt. Vi møter Asia stadig oftere – i asiatiske land og regionale organisasjoner, multilateralt, og i våre egne nærområder. Denne utviklingen vil påvirke utformingen av fremtidig norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk samt rammebetingelsene for norsk næringspolitikk i regionen. Det er derfor avgjørende å ha en god forståelse om politisk og økonomisk utvikling i Asia.

---

¹ Meld. St. 36 (2016-2017 – Veivalg i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk

² Meld. St. 37 (2014-2015) - Globale sikkerhetsutfordringer i utenrikspolitikken

Videreføring av forskningssamarbeidet med Asia samt styrking av norsk kunnskap om Asia må legges til grunn for å sikre god politikktutvikling.

I kombinasjon med økt samhandel og investeringer knytter forskningssamarbeid norsk teknologi, kompetanse og kapital tettere til asiatiske markeder og kunnskapsmiljøer. Land som Kina, India, Sør-Korea, Japan og Singapore har i dag stor betydning for norsk verdiskaping. Betydningen av andre asiatiske land er også økende. Bl.a. har eksporten til ASEAN de siste ti årene økt med nesten 180 %.

Et tettere samarbeid mellom norske og asiatiske forskningsmiljøer vil bidra til å løse framtidens utfordringer. Klima og ren energi, antibiotikaresistens, matsikkerhet og bioøkonomi er bare noen av sektorene der vi allerede samarbeider. Å legge til rette for et likeverdig samarbeid mellom norske og asiatiske eksperter er høyt prioritert. Eksempler på dette er programmene INDNOR (India) og CHINOR (Kina) som finansieres av UD og gjennomføres av Forskningsrådet. Kunnskap og teknologioverføring bidrar til å åpne dører for samarbeid.

Fortsatt satsning på faglig samarbeid, kunnskapsoverføring og teknologiutveksling med Asia vil gi stort faglig utbytte og positive ringvirkninger for bilaterale samarbeid.

Utenfor de etablerte forskningsprogrammene er imidlertid forskning på Asia i Norge fragmentert og i stor grad forankret hos enkeltpersoner og i prosjekter. Det er behov for styrket institusjonalisert kompetanse om Asia i Norge.

En styrket Asia-kompetanse vil gi et bedre grunnlag for å ivareta norske sikkerhets- og utenrikspolitiske, utenriksøkonomiske og utviklingspolitiske interesser. Forskningen bør bl.a. bidra til å gi mer innsikt i politiske og økonomiske maktforskjninger i verden, hvor Asia og spesielt Kina spiller en stadig viktigere rolle.

Prioriteringer

- Kina
- India
- Global handel
- Asia og nordområdene
- Sikkerhetspolitikk i Asia

Europa

Norsk utenrikspolitikk begynner i Europa. EU er vår viktigste økonomiske partner og europeisk samarbeid bidrar til norsk sikkerhet, verdiskapning og konkurransekraft. Vi ser et europeisk lederskap utvikle seg, i utenriks- og sikkerhetspolitikken og på sentrale globale spørsmål som handel og klima. Betydningen av europeisk samarbeid for norske interesser tilsier at man bør sikre solid europapolitisk forskningskompetanse i Norge. Forskningsinnsatsen bør bidra til kunnskap og forståelse av politikk- og regelverksutforming på områder med stor konsekvens for Norge som EØS-medlem og nær økonomisk partner av EU. Videre bør den europapolitiske forskningen gi innsikt i og forståelse av overordnede utviklingstrekk når det gjelder europeisk integrasjon, europeisk utenriks- og sikkerhetspolitikk og samarbeid mellom sentrale EU-medlemsland, som har relevans for norske interesser.

Forskningsrådet har siden 2007 ledet forskningsprogrammet «Europa i endring» som har hatt som formål å gi innsikt i europeiske endringsprosesser og deres virkninger, for å gi kunnskapsgrunnlag for utforming av norsk europapolitikk. I tillegg har målet vært å styrke norske forskningsmiljøer på feltet, slik at de kunne hevde seg på internasjonalt nivå, og bidra til å løse samfunnsutfordringer som både Europa og Norge står ovenfor. Dette har bidratt til å forsterke det norske europa-forskningsmiljøet innen eksisterende institusjoner (bl.a. Universitetet i Oslo, NUPI, PRIO, FNI), samt at man ser ringvirkninger ved at forskere går ut til andre institusjoner og starter opp nye forskningsgrupper (bl.a. Universitetet i Bergen, Universitetet i Agder, Høyskolen i Hedmark, NTNU). Med «Europa i endring» er det bygget opp forskningsmiljøer i Norge om endringsprosessene i Europa på høyt internasjonalt nivå.

EØS-midlene er Norges bidrag til sosial og økonomisk utjevning i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS). Støtten skal også styrke forbindelsene og samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. For programperioden 2009-2014 har det vært gjennomført forskningsprogrammer i seks mottakerland: Polen (109 prosjekter), Tsjekia (24), Romania (23), Hellas (18), Estland (13) og Latvia (11). Totalt ble 198 prosjekter støttet, hvorav 74% (147 prosjekter) hadde partner fra Norge. Programmene finansierer både samarbeid om grunnforskning og anvendt forskning innenfor samfunnsfag og humaniora, helse, likestilling, miljø og fornybar energi.

Forskningsrådet er programpartner i fem forskningsprogram (alle unntatt Hellas). Norsk deltakelse i forskningsprogrammene under EØS-midlene bidrar til å skape nettverk og kontakter som igjen drar med norske organisasjoner i nye partnerskap mot EUs store forskningsprogram Horisont 2020. Det pågår forhandlinger med mottakerlandene om innretning på EØS-midlene for neste periode. Forskning er et av de områdene det vil være styrket fokus på. Så langt er MOU signert med seks av de 15 mottakerlandene: Romania, Slovakia, Bulgaria, Portugal, Estland og Malta. Forskningsrådet er programpartner i forskningsprogrammer i Romania, Portugal og Estland. Tematisk innretning på forskningsprogrammene vil bli bestemt i programutviklingsfasen.

Prioriteringer

- Brexit
- Utviklingstrekk i europeisk integrasjon (EU27)
- Utvikling av det indre marked
- Utvikling i europeisk vekst og sysselsetting
- Utvikling av europeisk utenriks- og sikkerhetspolitikk
- Migrasjon
- Utvikling av europeisk klima- og energipolitikk.

Utvikling og bistand

Forskning for utvikling utgjør den største delen av UDs/Norads forskningsinnsats. Støtten skal bidra til forskning av høy kvalitet som kan bidra til fattigdomsreduksjon og bærekraftig utvikling.

Som en av de store giverne av internasjonal bistand har Norge et ansvar for å bidra til den globale dugnaden for å utvikle kunnskap om globale utfordringer og om hva som fører til eller hindrer utvikling. Ny kunnskap og teknologi er nødvendig for utvikling av sosial sektor, økonomi, næringsliv, demokratiske og rettighetsbaserte samfunn, og forvaltning av naturressurser. Samtidig er mange land påvirket av konflikt, humanitære og naturkatastrofer, migrasjon, klimaendringer, internasjonal handel mm. Kunnskap kan produseres hvor som helst, men land i utvikling har spesielt stort behov for ny kunnskap som er relevant i den lokale konteksten.

FNs bærekraftsmål ligger til grunn for norsk utviklingspolitikk³. Bærekraftsmålene krever en helhetlig tilnærming til global, regional og nasjonal utvikling. Satsing på forskning og kunnskap er nødvendig for å oppnå bærekraftsmålene, og inngår også i mange av delmålene.

En betydelig del av forskningsmidlene forvaltes av Norad. Norads strategi mot 2020 «Kunnskap for utvikling» framhever betydningen av å skape kunnskapsgrunnlag for norsk utviklingspolitikk, at norske bistandsmidler brukes der de gjør størst forskjell og gir best resultater, og at utviklingsarbeidet holder høy kvalitet.

Den mest helhetlige forskningsporteføljen er på helse, og spenner fra kapasitetsstyrking via norske og internasjonale satsinger på kunnskapsproduksjon til innovasjon. Større enkeltsatsinger finnes på internasjonal landbruksforskning, klima og skog, samt forskningsinfrastruktur innen marin sektor. Brederer tematiske programmer er etablert for styrking av norsk forskning for utvikling, samt for kapasitetsstyrking for høyere utdanning og forskning i utviklingsland.

Fortsatt skjer kun en liten del av den globale kunnskapsproduksjonen i utviklingsland. Det er derfor behov for å styrke utviklingslandenes kapasitet til å planlegge, gjennomføre, formidle og bruke forskning av høy kvalitet, slik at de kan identifisere og løse egne utfordringer. Styrking av universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner bidrar til å bygge en sterk akademisk sektor, utvikle ledere og en høyere utdannet arbeidsstyrke. I tillegg spiller uavhengige forskningsinstitusjoner og –organisasjoner en viktig rolle i å finansiere, produsere, sammenstille og/eller formidle kunnskap.

Forskningsrådet er en viktig partner for prioriterte områder hvor Norge har etablert eller har potensiale for å etablere internasjonalt konkurransedyktige forskningsmiljøer. For å sikre kvalitet og relevans av forskningen kreves det at norske forskere samarbeider med internasjonalt ledende forskere, inkludert forskere i utviklingsland.

Mange av UD/Norads forskningssatsinger involverer strategiske partnerskap, som bidrar til kvalitet og relevans av forskningen, samt størst mulig effekt av

---

³ Meld. St. 24 (2016-2017) Felles ansvar for felles fremtid

investeringene. Eksempler er samarbeid mellom forskere, forsknings- og høyere utdanningsinstitusjoner, og ulike typer giversamarbeid slik som multilaterale organisasjoner, offentlig-private partnerskap, etc. I tillegg bør partnerskap styrkes med brukere av forskningen, slik som politikkkutformere og sivilt samfunn.

Prioriteringer

1. Styrke kunnskapsgrunnlaget for norsk utviklingspolitikk ved å sørge for at det er forskningssatsinger på alle områder der det er store bistandssatsinger.
2. Styrke kunnskapsproduksjon og forskningskapasitet i utviklingsland ved å videreføre og videreutvikle støtte til universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner, samt utvide støtten til uavhengige forskningsinstitusjoner.
3. Styrking av norske forskningsmiljøer gjennom programsatsinger i Forskningsrådet, hvor partnerskap med internasjonalt ledende forskere, inkludert forskere i utviklingsland, inngår.
4. Økt bruk av forskningsbasert kunnskap for utforming av norsk utviklingspolitikk og bistandsforvaltning, samt i politikkkutforming og praksis i utviklingsland. Målet med bistand er at land skal gå fra å være fattige til å bli mellominntektsland. Mer innsats må rettes mot å identifisere vilkår for dette gjennom forskning og oppfølging gjennom bistand.
5. Styrke strategiske partnerskap som bidrar til kvalitet, relevans og effektiv bruk og virkning av forskningsmidlene.

Noen aktuelle virkemidler

Forskningsprogrammer med flere års varighet

Langsiktig finansiering av forskning på utenriks-, sikkerhets- og utviklingspolitikk er nødvendig for å produsere relevant ny kunnskap av høy kvalitet, bidra til styrking av fagmiljøer, og være bedre rustet til å møte uforutsette hendelser. Det bidrar også til forutsigbarhet og kompetansebygging i forskningsmiljøene, både i Norge og internasjonalt. Det tar tid å bygge opp sterke fagmiljøer, og forutsigbarhet i finansieringen er en forutsetning for å vedlikeholde dem. Tilsvarende er langvarige programmer nødvendig for målsettingen om å styrke kapasiteten til forskningsmiljøer i utviklingsland.

Oppdragsforskning med kort tidshorison

Når situasjonen krever raskere leveranse av forskningsbasert kunnskap om gitte problemstillinger, må andre virkemidler benyttes. Sammenstillinger eller oppsummeringer av eksisterende kunnskap, analyser og korte policy papers kan være aktuelt. Dette kan løses gjennom å gi oppdrag under eksisterende rammeavtaler UD og Norad har med forskningsmiljøene, alternativt lyse ut oppdraget i tråd med gjeldende anskaffelses- og tilskuddsregler.

Tverrfaglig forskning og forskningssamarbeid

Utfordringer og problemstillinger innenfor utenriks-, sikkerhets- og utviklingspolitikken vil i mange tilfeller være komplekse og sammensatte. Kunnskap og ny innsikt om dette vil ofte kreve tverrfaglig forskning og forskningssamarbeid. Dette må reflekteres når FoU-prosjekter lyses ut og tas hensyn til når søknader vurderes.

Kjernestøtte

Kjernestøtte kan brukes der det er behov for å styrke alt fra finansiering, produksjon, bruk og formidling av forskning. Dette brukes for enkelte internasjonale forskningsinstitusjoner og -organisasjoner, inkludert i utviklingsland. Dessuten gis kjernestøtte til multilaterale organisasjoner og internasjonale partnerskap som i ulik grad også utfører forskningsaktiviteter.

Panorama-strategien

Regjeringens strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika. Det er KD som leder arbeidet med oppfølging av Panorama, men enheter som jobber med disse landene i UD og Norad kan ha nytte av de virkemidlene som finnes her.

---

*Knowledge without action is wasteful,
action without knowledge is foolishness.*

Verdensbankens leder Jim Yong Kim siterer filosofen Al-Ghazali
(tale i Dubai 13.02.2017)

Egne notater

Utgitt av: Utenriksdepartementet, september 2017

Illustrasjon: Raevsky Lab / Shutterstock / NTB Scanpix

Design og trykk: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon 09/2017

